

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3d, 1879.

Tel: CHelsea 3-1242

No. 10 — Štev. 10 —

SME LIII. — LETNIK LIII.

MONDAY, JANUARY 15, 1945 — PONEDELJEK, 15. JANUARJA, 1945

Buy EXTRA
WAR BONDS

NOVA RUSKA OFENZIVA

Rusi so v soboto pričeli dve novi ofenzivi v osrednji Poljski južno in severno od Varšave in so napredovali 17 milj. 600 milj dolga fronta od Baltika do Budimpešte je vsa v ognju tretji dan ruske zimske ofenzive. Berlin poroča, da je samo v osrednji Poljski v ofenzivi 600.000 ruskih vojakov in nemški radio pravi, da rdeča armada sedaj ne namerava samo osvajati ozemlja, temveč končati vojno.

Prva ukrajinska armada maršala Ivana S. Koneva je oddaljena od Krakova samo še 32 milj, je presekala Krakov-Varšava železnicu in razdelila nemške armade v osrednji in jugozapadni Poljski. Rusi so vdarili čez Nido, ki je še edina večja naravna ovira pred Nemčijo, na 37 milj dolgi fronti in so osvobodili nad 200 mest, trgov in vasi.

Obenem pa je sovjetsko vrhovno poveljstvo potrdilo nemško porečilo o novi ofenzivi v južni Čehoslovaški ter je naznanielo zavzetje Lucenea.

Dve ofenzivi v osrednji Poljski sta četrti in peti večji napad zadnjih 48 ur.

Berlin poroča, da Rusi napadajo ob Narevi severno od Varšave. Ob istem času nemška radijska postaja naznana, da so Rusi vdarili s svojega oporišča ob zapadnem bregu Visle od Magnuszwa, 33 milj južno od Varšave in nasproti Pulawyju, 66 milj jugozapadno od Varšave.

Berlin dalje naznana, da so Rusi pričeli močno ofenzivo na 10 milj dolgi fronti med Abenrode in Schlossbergom ob vzhodni meji Vzhodne Prusije.

Tako berlinski kot moskovski radio sta včeraj ves dan naznajala mogočno ofenzivo maršala Koneva, tekom katere so Rusi prebili nemško črto, napredovali 17 milj v 24 urah in raztegnili svojo fronto od 37 na 65 milj. Odibili so več sovražnih napadov s tanki in motorizirano infanterijo. Rusi so razbili 41 nemških tankov samo na enem kraju, na drugem pa so pobili 2000 Nemcev. Moskva poroča, da je bilo v treh dneh vjetih nad 9000 Nemcev.

Nazlje silno močnim protinapadom se Rusi stalno bližajo Kielem, kjer se steka devet železnic in cesti. Zavzeli so Radomice, 8 milj južno od Kielee. Prebili so važno železniško med Sobkovom in Miasovo in zavzeli vas Brzegi in presekali Kielce-Krakov železniško.

V Budimpešti se poučeni boji nadaljujejo in armada maršala Malinovskega je včeraj zopet zasedla 200 nadaljnih milij severno od Varšave in je njen cilj Odansk ob izlivu Vinsi v Baltiško morje.

Kot pravi nemški radio je

Ameriški vojak na straži na nekem novovrstnem tanku.

prva beloruska armada maršala Rokosovskega pričela napadati južno od Varšave in bo najbrže obšla Varšavo in pri tem pomaga armadi maršala Koneva.

Sedanja velika ruska zimska ofenziva je natančno po strategiji, ki so jo pred več kot enim letom določili v Teteruanu predsednik Roosevelt, Stalin in Churchill. Tedaj je bilo določeno, da bodo zaveznički pričeli vdarjati na Nemško od vseh strani.

Pri vsem tem pa so gotovi krogji jeseni in skozi zimo nestrupno čakali, kdaj bodo Rusi

pričeli svojo zimsko ofenzivo, katera je bila odlasana skozi več mesecev. Kdaj bodo Rusi vdarili na Poljskem? To je bilo vsakdanje vprašanje.

Sredi decembra je Moskva obvestila svoje zaveznice, kdaj približno bo pričela svojo ofenzivo. Pričeti bi se imala okoli 1. januarja, toda na Poljskem se je nepričakovano pričelo tajati led. Ofenziva je moral zaradi tega biti odložena za deset ali petnajst dni. In včeraj je maršal Stalin naznani, da se je velika zimska ofenziva pričela.

STRAŽE NA ITALIJANSKI FRONTI

SE POGOSTO SPOPADAJO

Vsled snega in zamrznjenih cest na celi italijanski fronti ni nikakih večjih bojev, temveč pride samo do kakih spopadov med stražami. Na fronti pete armade se so straže posebno pogosto spopadle, sovražnik pa je včasih oddal tulj kak strel iz topa.

Nemški vojaki imajo bele uniforme, skije in snežene čevlje. Posebno vroči spopadi med stražami so bili v okolici Monte Grande, Rivola in San Clemente, jugovzhodno od Bolonje. Ena nemška straža je bila pregnana severno od Belmonda in južno od Bologne. Do več spopadov je tudi prišlo tri milje severovzhodno od Bomblane, sredi fronte pete armade.

Na fronti osme armade bližu reke Sento je 278. nemška divizija pobegnila, ko so pričeli na njo streljati Angleži; nekaj jih je bilo ubitih, nekaj pa vjetih. Pripadali so Todt organizaciji, ki nāvadno gradijo utrdbe. Ujetniki so povevali, da so jih straže gnale pred seboj za svojo zaščito proti zavezniškemu ognju in proti minam.

Osmo armada v Italiji je tudi vješla več Nemcev, ki pripadajo 710. diviziji, ki je pri-

šla iz Norveške. Nek ujetnik je povedal, da je Hitler ukazal, da se mora bojna črta ob reki Renu držati za vsako ceno. Sedaj se je prvič izkazalo, da ima feldmaršal Kesselring tudi divizije iz Norveške, medtem ko je bilo prej znano, da jih je dobil iz južne Francije in Jugoslavije.

DVA DNI BREZ ŽIVEŽA

V najbolj junaških bojih so ameriški vojaki stisnili odprtino za nemški umik v zelo ozek izhod. Dva dni in dve noči brez spanja in brez živeža sta se borili 83. infanterijska in tretja oklopna divizija in sta presekali Houffalise-St. Vith cesto.

V Ardenih je tako hudo mrzlo, da mnogo vojakov ozebe v roke in noge. Celo krvna plazma mnogokrat zmrzne.

Pri vasi Germont, eno milje južno od Malmedy v Belgiji so našli 100 trupel ameriških vojakov, ki so bili vjeti, nato pa vstreljeni. Trupla so ležala v snegu sredi polja. Vstreljeni vojaki so bili artilleristi, ki so jih Nemci vjeleli 16. decembra, ko so prebili

ameriško črto.

Na nekem drugem kraju, severno od Langira v Belgiji, je bil infanterijski oddelki, ki ga je vodil sgt. Harry Shoemaker vsled silnega sovraž-

Američani napredujejo na Luzonu

Amerikanci so vdarili čez reko Agno in postavili močno oporišče.

Črta pri Agnu je dosledna obrambna črta za Japonce. Amerikanci prodriajo v petih smereh in so napredovali 2 do 20 milj ter so podališali svoje oporišče ob obrežju na 45 milj.

Najbrže so Amerikanci napredovali na svojem desnem krilu, kjer so napredovali 19 milj ob cesti št. 13, ki pelje proti Manili, drugi oddelek pa je prekoračil Agno na kraju 22 milj od obali. Za Agnom se razprostira obsežna planjava, široka 50 milj in se spušča proti Manili. Ta planjava je zelo prikladna za boje s tanki in infanterijo.

MacArthur je poslal v bojničnički s tanki, toda jaaponski odpor je še vedno slaboten, razen na severu, kjer so Japoneci v gorah zavzeli močno postojanke. Ob reki Agno MacArthur zelo previdno prodira, boječ se sovražne partite. MacArthur se ima odločiti, ali naglo vdari proti jugu v smeri proti Manili, ali pa prodira počasi in previdno, dokler se sovražnik ne pokaže in ne bo pripravljen nobene parate.

Takoj prihodnji dan je imel jugoslovanski kabinet svojo sejo, na kateri je prišel do zaključka, da kraljevo nasprotovanje ni tako veliko, da ga manu mora biti dovoljeno, na koncu končev, da se vrne nazaj v domovino.

Kralj Peter je svojo izjavo podal popolnoma samostojno — seveda na nasvet svojih srbskih svetovalev — ne da bi bil prej posvetoval z angleško in ameriško vlado.

Kralj se je skliceval na svoje pravice kot ustavnih vladar, toda njegovi nasprotniki proti temu negovarijo, češ, da je kralj s svojo izjavo kršil jugoslovansko ustavo, ki zahteva, da mora vsako kraljevo javno izjavo podpisati saj en minister.

Kralj se z dr. Šubašićem že ni posvetoval tri tedne in posebno se povdarja, da se ni posvetoval s svojimi "ustavnimi svetovalev", to je s kabinetom.

Z ozirom na položaj ima dr. Šubašić tri pote, kako rešiti zadeto: 1. da premeni sporazum z maršalom Titom, da bo po volji kralja; 2. da gre dalje po sporazumu, ne oziraje se na kraljevo nasprotovanje in postavi novo vlado v Beogradu, ali pa 3. opustiti sporazum.

Jugoslovanski vnačni minister dr. Stojan Gavrilović smatra kraljevo izjavo za neustavno in je rekel, da njegovo nasprotovanje proti regentstvu ne pomeni prav nič in da bi edino bilo pravilno, da je izjavo vročil dr. Šubašić, ki bi jo predal maršalu Titu.

Kupite en "extra" bond ta teden!

ga artilerijskega ognja vstavljen.

Zaščitimo v sovražni artilerijski ognji in se nismo mogli ganiti," pripoveduje sgt. Shoemaker. "Ležal sem v snegu, dokler ognji ni ponehal in sem pogledal okoli. S prostora, kjer sem ležal, sem mogel natanceno videti nemške postojanke in bil bi samomor, aksi bi se hotel premakniti podnevi. Ves dan sem ležal in se delal, kot da sem mrtev. V

Kralj Peter kljubuje

Vsled izjave kralja Petra v četrtek, v kateri je zavrnil predlog za regentski svet, je med njim in njegovo vlado nastal impasse (nesporazumno razmerje) in celo zadevo, tako izgleda, bodo morali rešiti "trije veliki" na svoji prihodnji konferenci.

KRALJ PETER POSKUŠA

D R Ž A V N I U D A R

London, 11. januarjo (ONA) — Tukajšnji krogi jugoslovanskega osvobodilnega pokreta obtožujejo danes zvečer kralja Petra, da je nameraval izvesti danes pravcati državni udar. Omenjeni krog: naglašajo, da se je njegov načrt le radi tega izjavil, ker tajnost ni bila uspešno varovana.

Dejstvo je, da je kraljeva o-kolica — ne da bi bila stopila v zvezo z Šubašićevim vlado — sklicala v kraljevem uradu opoldne veliko število časnikarjev, kjer so pričakovali, da bo kralj Peter brez vednosti predsednika vlade ali drugih ministrov podal javno zahtevko, da mora on sam nastaviti in izbrati regenta. Ta izjava je imela zahtevati tudi, da se omeji zakonodajno oblast nove vlade, dokler ne bo izvokena ustavodajna skupščina in da mu mora biti dovoljeno, na koncu končev, da se vrne nazaj v domovino.

Pristaši maršala Tita so menila, da se morejo poslužiti priložnosti za opravičbo, da se rešijo kralja in prevzamejo vlado Jugoslavije, ki jo že v resnici imajo v svojih rokah. Pri tem pa se hočejo sami ozirati na željo Anglike in Združenih držav, da so v bodoči jugoslovanski državi zjamčene popolne pravice Srbi, katero zastopa kralj.

Takoj prihodnji dan je imel jugoslovanski kabinet svojo sejo, na kateri je prišel do zaključka, da se ne obstoja med vladarjem in načrtom Jugoslavije.

Ker kralj svoje izjave še ni objavil, je položaj trenutno še nespremenjen, toda kraljeva priznana namera, da torpedira sporazum, je napravila že veliko škodo.

Govorce zatrjujejo, da je mnogo vplivala na kralja tudi grška princeza Aspazija, mati njegove žene.

(Danes v petek je bilo objavljeno, da je kralj Peter Podnar nameravalo izjavo, v kateri odklanja regentstvo v predloženi obliki in zahteva, da zakonodajna oblast ne sme ostati v rokah osvobodilnega pokreta. Jugoslovanska vlada je bila sklicana na nujno zasedanje, med tem ko je angleški radio izjavil, da je kralj ravnal na svojo lastno pest, ne da bi se bil posvetoval z angleško vlado, in da je imel kratek sestanek z zunanjim ministrom Edenom še potem, ko je bila njegova izjava že v javnosti.)

Velik banket

Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji bo v sredo, 17. januarja ob 7. zvečer v Biltmore hotelu v New Yorku priredil velik banket za 1500 ljudi. Govorniki in gostje bodo odlični narodni možje. Govoril bo tudi župan La Guardia, ki bo naždravil jugoslovanskim borcem. Na banketu bo izdan poziv za prispevanje v sklad za pomoč Jugoslaviji. Na ta banket so povabljena vsa društva in narodni voditelji. Prispevki za jugoslovansko pomoč na tem banketu bodo oznanjeni po vseh listih v Ameriki. Darovalci bodo vpisani v posebno knjigo, ki bo pozneje poslana v Jugoslavijo.

Poziv na ta banket so podpisali Zlatko Balković, Louis Adamič, Strahinja Maletić za Vojni relief Amerikancev jugoslovanskega pokolenja.

Jugoslavija prosi za izpust Slovencev

Urad za vojne informacije v Washingtonu je po radio iz Beograda prejel poročilo časnikarske agencije Taning, ki pravi, da je jugoslovanska osvobodilna fronta zaprosila italijansko vlado, da izpusti slovenske vojake, ki so na Sardiniji, da se pridružijo narodni osvobodilni vojski.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Saksner, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lapana, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

:: 52nd YEAR ::

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement:

Z A C E L O L E T O V E L J A L I S T Z A Z D R U Z E N E D R Ģ A V E I N K A N A D O :
\$7.; Z A P O L L E T A \$3.50; Z A Č E T R T L E T A \$2.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHElsea 3-1242

Uvažujmo

Od Novega leta nadalje, pa vse do danes, našralo se je v našem uredništvu vse polno domačega časopisa iz našega mesta in okolice. Površno čitanje uvodnikov in drugih člankov, kateri so objavljeni v teh časopisih, je sicer dolgočasno in tudi po nekoliko dolgotrajno, toda kljub temu izredno zanimivo, kajti vse to časopisje se bavi z našo bližno bodočnostjo v splošnem, in še posebej v gmotnem oziru. Radi tega objavljamo tem potom nekoliko točk iz tega časopisja, — točk, katere nam obetajo, da letošnje leto ne bo baš tako dobro, kakor je bilo pred par meseci pričakovati, ko so nekateri ljudje, ki "vse vedo", javno in zasebno zatrjevali, da bo sedanja svetovna vojna že — lani končana. Temu seveda ni tako, in radi tega se nam obetajo tekom letošnjega leta sledče važne zanimivosti:

Letošnje leto je četrto leto naše vojne v inozemskih deželah, in to pomenja nadaljnje odmerke vsakovrstne kakovosti, velike, oziroma povečane davke in večjo draginjo.

tovarne, ki so se že pripravljale na izdelovanje predmetov, kakoršne rabi prebivalstvo v mirnih časih, so te načrte opustile in morajo nadaljevati z izdelovanjem vojnih potrebitčin v večjih količinah, kakor lani, kar pomenja, da se bo vojna na dveh frontah še dolgo nadaljevala;

tudi ako bo Nemčija poražena tekom sedanjega leta, se časi letos ne bodo spremnili in postali boljši;

minulo bo še mnogo časa, predno se bo takozvano izdelovanje civilnih potrebitčin pričelo; ta doba bo trajala še mnogo let. Vrhuta tega moramo tudi uvaževati, da potem, ko bo vojna v Evropi končana bo treba poraziti še Japonsko;

davki se ne bodo znizali in plačevali bomo ravno toliko davkov, kakor sedaj, tudi v letu 1946. Nekateri časopisi sicer javljajo, da se bodo davki in druge pristojbine takoj po vojni znizale, da se na ta način poveča in izboljša naša trgovina in prepreči splošna deflacija. Toda vse to so le prazne, govorice in obetanje—sedaj;

ko bo Nemčija poražena, bodo sicer naši vojni izdatki postali manjši, toda minulo bo mnogo mesecov, predno se bo to poznalo v zvezinem zakladniškem uradu;

davki se morda ne bodo povečali od sedanjih, toda pomajšali se prav gotovo ne bodo, dokler obe "naši" vojni—v Nemčiji in na Japonskem—nista končani;

jestvine bodo še nadalje ostale pod kontrolo vlade; kave sicer sedaj ne kupujemo na odmerke, toda mesa bomo dobivali manj, kakor sedaj, in — govori se tudi, da bomo kupovali oblike ne odmerke;

cene potrebitčin bodo tudi nadalje natančno določene; plače bodo ostale neizspremenjene tudi po zmagi v Evropi in tozadnevi odbitki v svetu dohodninskega davka, bodo tudi ostali, kakoršni so, — alko ne bodo povisani;

vojna posojila se bodo množila in zvezini zakladni urad ti bo še nadalje izposojeval denar od našega prebivalstva, ne glede na to, kakor dolgo bo trajala vojna;

v maju ali juniju se prične zopet prodaja vojnih bondov sedmega vojne posojila, odkar so Zjednjene države pričele z vojno;

tekom prihodnjih par mesecov bo naš kongres povišal naše državne dolgove, oziroma ljudske dolgove, kateri znašajo sedaj ogromno sveto v znesku \$260,000,000,000, — na \$300,000,000;

obeta se pomanjkanje raznih jestvin, cigaret, avtomobilskih obročev iz gumija, gasolina, oblike, itd., kar se bo proti koncu leta dokaj poznalo—vse je odvisno od konca vojne in tudi letosnjih pridelkov;

prihodki in zaslužki korporacij se bodo pomanjšali, kajti delavstvo bo potrebovalo večje zaslužke; korporacije, ki so imeli lani 9 tisoč milijonov dolarjev prihodkov po odbitku davkov, bodo imeli letos le osem tisoč milijonov dolarjev prihodkov. Dobički vsled vojne bodo letos postali manjši, kakor so bili lani.

Največje bitke bomo imeli kar doma in tudi v inozemstvu. Borili se bomo proti inflaciji, katera vedno bolj preti radi redno pomanjšanju se začnega blaga in tudi radi dejstva, da ljudje vedno v večji meri hrani svoj denar doma ali pa v žepih, mesto, da bi ga naložili v banke in ga spravili v promet; nastala bo doba vzrujanosti, nezadovoljstva med delavstvom, doba velikih davkov, — kajti sedaj smo v četrtem letu vojne.

Nov film v Victoria gledališču

V Victoria gledališču na 46. ulici 20th Century Fox film v cesti in Broadway, New York, je pričel prikazovati v sredo 17. t. m. nov in zelo vsestransko zanimiv film po imenu: "The Fighting Lady". To po znernih ljudskih cenah.

GOVOR DR-JA DRAGA MARUŠIČA OB OTVORITVI RAZSTAVE "JUGOSLAVIJA OSVOBOJENA" V LONDONU

Velika mi je čast in radoš, se borijo proti zločinskega sovražnika. Često padajo pod bremenom mrtve od lakote in izčerpanosti. Dogaja se tudi, da naši vojaki kdaj pa kdaj umirajo na straži od lakote. Slučaji otroka, da zaspri zvečer in se nikoli več ne zbuli niso neavadni, on v snu umre od lakote. Ljudstvo Dalmacije dela kruh iz hrastovega žira in kozuzovine. V jugo-vzhodni Bosni ljudstvo rabi lešnike luhine ker nima žita, kornze pa sploh ni. Splošen porast tuberkuloze v naši domovini je najboljši dokaz kronične lakote in telesne izčerpanosti ljudstva. Če jim se ne pošije hranilo in nečinkovito pomoč, bo te zime še na sto tisoč ljudi po mrlo.

Radijska postaja "Svobodna Jugoslavija" je v oddaji od 11. oktobra sporočila: "Ljudstvo gladuje v mnogih krajinah Jugoslavije. Narodno osvobodilni odbor je moral preseliti prebivalstvo iz raznih razrušenih predelov. Na tisoče ljudi iz Kupreškega polja in Janja je bilo preseljeno v Grmec. V Gorskom Kotaru, Liki, Dalmaciji in Hercegovini ljudstvo umira od lakote. Naši boreci gladujejo skupaj z ljudstvom... Mladina Bosanske Krajine se je zaobljubila, da ne bo jedla dvakrat na teden, da bi s tem pomagala prehraniti borec, ali so navzlie temu v enotah našel zabilo.

SOVJETSKA ZVEZA IN BODOČNOST EVROPE

I.

Dogodki na vzhodnem bojišču so dokazali, da so sovjetski državniki ljudje izredno obširnih konceptov, z jasnimi pogledi in prefinjenimi političnimi instinkti. To so ljudje močnih in stvarnih načrtov, ki postavljajo svoje zamisli na prostorno in časovno daleč odmerjene mejnice. Sovjetski politični graditelji niso genialni samo po duhu, kar je bilo svetuje že davno razodeto, pač pa je v teku zadnjih dvajsetih let izoblikovali organizacijski talent, ki je presezenil ves svet in postavil v senco celo nemške organizacijske sposobnosti. Pri vsem tem se sovjetski državniki in politiki ne spuščajo v javne diskusije in ne razkrivajo svojih načrtov tujini, predno jih niso tudi že ostvarili. Sovjetski tisk, ki nam je sedaj na razpolago, se ne spušča v razprave povoje ureditve sveta in celo nasproti atlantski izjavi kaže veliko rezerviranost. To seveda pa še ne pomeni, da se Sovjetska Rusija s povojo Evropo ne ukvarja. Nasprotno, mnoga znamenja kažejo, da v Moskvi dozorevajo velike odločitve in da je Sovjetska zveza danes prva svetovna sila, ki se tegata načrta skoraj splošno. Človek more dneve in dneve hoditi skozi te predele a da ne vidi drugega kot pepel, pogorele vasi in razrušene hiše. Ljudstvo — stari ljudje, žene in otroci — so bili ubijani na mestu če jim ni uspelo do časa uiti. Oni, ki so učili so bili popolnoma pod zaščito Narodno osvobodilne vojske.

Posledice te kravate borbe v zgodovini so strašne. Od 15 milijonov prebivalstva je več kot dva milijona mrtvih. Materialno opustošenje v prečnih delih dežele je skoraj neverjetno. V mnogih predelih so savražniki in kvislingi sistematsko in barbarsko trebili ljudstvo. V nekaterih krajinah je pustostenje skoraj splošno. Človek more dneve in dneve hoditi skozi te predele a da ne vidi drugega kot pepel, pogorele vasi in razrušene hiše. Ljudstvo — stari ljudje, žene in otroci — so bili ubijani na mestu če jim ni uspelo do časa uiti. Oni, ki so učili so bili popolnoma pod zaščito Narodno osvobodilne vojske.

Ali celo oni, ki živijo v osvojenih krajinah in sama Narodno osvobodilna vojska se nahajajo v najkritičnejšem stanju. Sovražniki so sistematsko umetli vse izvore za pridobivanje hrane. Živilna, ki daje največje in najbolj potrebno hrano in sirovine je poklana, poljedelsko orodje in seme je uničeno. Z laktotjo izmenčene jugoslovanske žene in materje zamenjujejo tovorno živilo in konje za oranje polje, zanj do pozno zvečer, ter

vojske slučaji smrti od lakote".

Ne manj kritično je stanje z ozirom na obleko in obutev. Dovolite mi, da citiram eno takoj izjavu ravno javljeno iz Jugoslavije: "V mnogih področjih je pomanjkanje oblike tako kritično, da ljudje hodijo okoli malone popolnoma nagričke okoli pasu. Po vseh in seliščih obitelji od štirih-petih članov imajo samo eno obleko. Rabijo jo samo oni, ki je zunaj po poslu, dočim so ostali doma — goli. Ko se on povrne, druge član obitelji pride na vrsto in tako dalje. V vseh teh okroglih so ljudje skoraj popolnoma bosonogi". Ni treba, da vam pripovedujem kaj to datne, pred zimou, pomeni.

No v naši nesreči mi imamo močne in radodarne prijatelje. Mi ne bomo nikdar pozabili pomoč, ki so nam jo dali naši veliki zaveznički, Velika Britanija, Sovjetska Rusija in Združene Države Amerike.

Posebna mi je čast in dolžnost zahvaliti se, potom državnega podstajnika za zrakoplovstvo, Hon. Sir Archibald Sinclairu, hrabrim pilotom Royal Air Force, ki riskirajo svoje življenja, da nam prineso orodje in zaloge.

Ponavljam svojo hvaležnost Jugoslav Emergeney odboru za ureditev te razstave in za uslugo, ki so jo storili našemu narodu v času njegove velike nujne. To ne bomo nikdar poslavljali.

RAZGLEDNİK

VJAČESLOV MALIŠEV

Najboljši poznavalec in izvedene vojnih tankov ali oklopnikov ne ocenjuje nemške tankov v toliki meri, kakor z padnimi zaveznički. Ta poznavalec in izvedene tankov je Vjačeslav Mališev, staro sovjetski železnični strojevoden, ki je vsled svoje izvedenosti postal ljudski komisar izdelovanja vojnih tankov v Rusiji.

Nasi strategi pri barah, kateri zatrjujejo, da je naša vladava preveč radodarna z odlikovanji, moral bi vsekako vedeti, kako Rusija odlikuje svoje junake.

Pri nas, v Zjednjene državah, je dosegaj dobitlo 134 vojakov in častnikov (vojna morarica je vpošteva) medalje časti, toda v Rusiji je dobitlo dosegaj kar 550 vojakov istovrstnega odlikovanja. Najslavnejši ruski vojni letalec, Pokriškin, o katerem smo v "Glasu Narodu" že poročali, je dobil že tri takša odlikovanja — in od zadnjega oktobra nadalje je dobitlo 2,868,962 Rusov raznovrstna odlikovanja — kajti vsi so se odlikovali v vojni, kateri pravimo pri nas "svetovna vojna", dočim jo Rusi nazivajo "patriotična vojna." Ta odlikovanja je sovjetska vlada porazdelila sorazmerno med vseh 29 svojih narodnosti — vse od Bjalorusov, pa do Jakutov, kateri vsi so ponosni, da so državljanji največje države na svetu.

Pred petnajstimi leti je bil Mališev navaden strojevoden — kajti vsi so se odlikovali v vojni, kateri pravimo pri nas "svetovna vojna", dočim jo Rusi nazivajo "patriotična vojna." Ta odlikovanja je sovjetska vlada porazdelila sorazmerno med vseh 29 svojih narodnosti — vse od Bjalorusov, pa do Jakutov, kateri vsi so ponosni, da so državljanji največje države na svetu.

polnim prepričanjem, da jih boste pomagali ne samo pregnati sovražnika iz njihove rovine Jugoslavije, ampak tudi da jim boste pomagali zacetiti vazija.

Zivelo prijateljstvo naroda v Jugoslaviji!

Zivelo vojno edinstvo slovenskih narodov proti Hitlerju!

Zivelo, katero je povzročila invazija!"

THE KEYS OF THE KINGDOM

Prizor iz veličastnega filma "The Keys of the Kingdom", slavna povest nezavojevanega človeka, ki se sedaj kaže v Rivoli Theatre na Broadwayu in 49. cesti v New York City.

Na sliki sta dva mlada igralca, ki izborno vršita njihov vlogi.

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Izšel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v

platnu in ima 273 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street New York 11, N. Y.

Kratka Zgodba

Jetnik v Kavkazu. Spisal Lev Tolstoj

Zilin je bil častnik v Kavku.

Nekoč je dobil pismo od doma. Mati mu je pisala: Stara sem postala in rada bi videla pred smrto še enkrat ljubljenega sina. Pridi, da vzameš slovo od mene, in potlej nastopi v božjem imenu zopet svojo službo. Izbrala sem ti nevesto, modra je in dobra in ima nekaj posestva — morda se oženil in ostaneš tuščaj.

Zilin se je zamislil. V resnici, mati je postala slaba, je premišljeval; morda je ne vidim več. Hočem potovati; pa

če mi bo nevesta všeč, saj se lahko tudi oženim.

Šel je k svojemu polkovniku, vzel dopust, se poslovil od tovarišev, kupil svojim vojakiom štiri vedra žganja za slovo in se pripravil na pot.

Takrat je bila vojna v Kavkazu. Po dnevi in po noči

so se godili na cestah napadi, komaj je bil zapustil kakšen Rns trdnjava, so ga Tatarji ubili ali odgnali v gore. Zato je bilo ukazano, da ima dvakrat na dan oditi s trdnjavami do trdnjave sprevod pod es-

kerto: spredaj in zadaj vijak, v sredi popotniki.

Bilo je poleti. Zarana v jutru se je bila zbrala zadaj za trdnjavno dolga vrsta vozov, eskorta je stopila ven, in odpravili so se na pot. Zilin je jahol, njegov voz s prtljago se je peljal v sprevodu.

Pota je bilo napraviti petindvajset verst (Ruska verst je 1067 metrov). Počasi se je pomikala karavna naprej. Zdaj so se ustavili vojaki, zdaj se je snelo kolo ali je obstal kak konj, tako da je vse čakalo.

Solnce je bilo že čez poldne in imeli so še le polovico poto za seboj. Prah in vročina, solnce je pripeljalo, in nikjer sene. Gola pustinja; nobenega drevesa, nobenega grma ob potu.

Zilin, ki je bil pojezik naprej, je postal in počakal na vozove; za seboj je zaslišal trombo — torej zopet se ustavlajo! Tedaj je pomisli Zilin: ali ne bi bilo bolje, da jedzim sam brez vojakov? Pod menoj je dober konj, če me napadejo Tatarji — zbežim jim!

Ko je to prevdarial, je pričakoval k njemu drug častnik, Kostilin, s puško čez ramo, in rekel:

"Dajva jahati sama naprej, Zilin. Od laktote ne morem več prestajati, in tako strašnega vročina je... Srajco bi kar ožel."

Kostilin, debel mož, je bil ves rdeč v obraz, znoj je le tako lil z njega. Zilin je prevdarial in dejal:

"Ali je puška nabita?"
"Nabita."

"Jahajva. Toda en pogoj: da ne prideva vsaksebi."

In jezdila sta naprej po poti, jezdila čez stepo, se pomenvovala in se ozirala pri tem na vse strani. Daleč se je lahko videalo naokoli.

Komaj je prenehala stopa, je peljala pot med dvema gorama v sotesko. Tedaj je menil Zilin:

"Morava iti na goro in pogledati; drugače naju napadajo nazadnje, niti ne veva kačo, z gore dol..."

Kostilin pa je odvrnil: "Kaj je tukaj treba gledati? Jahajva pot poti."

Zilin ga ni poslušal.

"No," je dejal, "počakaj trenutek tukaj spodaj, da pogledam zgoraj malo naokoli."

In pustil je konja na levo teči v goro. Bil je lovski konj, za sto rubljev ga je bil kupil žrebca v čredi in ga sam izvežbal — naglo, kakor bi imel peruti, ga je nesel gor po strimimi. Komaj je bil na vrhu, glej, v majhni daljavi pred njim so stali Tatarji na konjih... kakih trideset mož.

Je videl to in je obrnil; tudi Tatarji so ga videli, zdrivili zanj, me ddirom jemali puške iz ovojov. S povešeni vajeti je pustil Zilin teči konja in začkal Kostilinu: "Puško v roke!" Konju pa: "Srce moje, nesi me ven, ne spotačni se — če se spotačneš, tedaj sem izgubljen!"

Kostilin pa, namestu, da bi

pogledal, je, čim je zagledal Tatarje, bežal proti trdnjavni, kar je le mogel. Zdaj od te, zdaj od one plati je udrihal po konju. Na prahu je bilo spoznati, kako je konj udarjal z repom.

Zilin je izprevidel, da stoji

njegova stvar slabo — puška

je proč, s sabljo samo se ne

da nič napraviti. Drvil je na

zaj — še je menil učeti. Ali

šest mož pridirja od strani, od

režejo mu pot. Njegov konj je

bil sicer dober, ali oni so imeli

še boljše konje. Zagrabili

je za vajeti, hotel zopet obrniti, ali konj, enkrat v diru, je

šenil naprej — naravnost med

sorvažnike. Tatar z rdečo brado

na sivem konju se je bližal.

Režal se je in držal puško pri-

pravljeno.

Poznam vas, vragi, si je mi-

slil Zilin. Ako vjamejo koga

živega, ga vtaknejo v jamo in

ga bičajo. Živega me ne de-

be...

Dasi ne krepke rasti, je bil

Zilin pogumen mož. Prijel je

za sabljo, izpustil konja naro-

vnost nad rdečeradeca in si

mishil pri tem: ali ga pohodi

mój konj ali po ga posekam s

sabljijo.

Ni še bil prihajal Zilin do

Tatarja, ko so streli, oddani

do ne pal, so ga privezali s

KDO PRAVI?

SAJ NE MOREŠ ŽIVETI v tej zapleteni zmešanji divjini," so rekli ljudje, ki so prišli na poslovilo, da se poslovijo od onih, ki so se odpeljali leta 1920.

"Kdo pravi?" so rekli, ki so hoteli postati Amerikanci — in so napravili.

"Moži, davkov ne morete prezreti," je rekli pred nedolgo leti nek kralj. "Fetudi nimate glasu jih dolocati."

"Kdo pravi?" so rekli leta 1776 Amerikanci — in so pričeli najpomembnejšo revolucijo v celi zgodovini.

"Cele poloble ne morete imeti sami za sebe," je rekla velika evropska zveza. "Vi morate nas pustiti zraven."

"Kdo pravi?" so rekli Amerikanci leta 1823 — in so naznaili Monroevo doktrino.

"Ne moreš zvezati vzhoda z zapadom," je rekli kratkovidni. "Preveč sta si oddaljena."

"Kdo pravi?" so rekli Amerikanci leta 1869 — in so zgradili železnično čez kontinent.

"Ne moreš plačati delavev pet dolarjev na dan," so govorili dvomljivci.

"Kdo pravi?" so rekli veleidelovalci dvajsetega stoletja. In so si in plačali delavcu celo več.

"Ne moreš prenesti depresije," je rekli mehkužnec. "Amerika je dorastla. Popoloma dozorela. Sedaj moreš samo se razdeliti, kar že imas."

In Amerikanci — nekoliko preplašeni, nekoliko boječi — niso odgovorili. Dokler trije diktatorji, videč našo božnjen, niso rekli: "Demokracija je pokvarjena, slabotna, boječa."

"Kdo pravi?" so rekli Amerikanci leta 1941 — in zavihali so rokave in zgradili največje tovarne in bojevali največjo vojno, ki jo je še svet videl.

Sedaj pa so nekateri, ki govorijo: "Nikdar ne bomo mogli rabiti v miru produktivnih naprav, ki smo jih zgradili za vojno."

"Kdo pravi?"

To je program businessa za bodočnost. Da pa se to doseže kar mogoče hitro, je potrebna vaša pomoč. Za dosegajo tega bo potreben legislativno postopanje — postopanje, ki ga morate podpreti. Povojno davčno politiko, ki bo pustila dovolj skladu za razširjenje. Postave, ki jasno preprečijo neumerni monopol. Delavska politika, ki postavlja odgovornost na delo in podjetje. In poslovanje businessa po postavi, mesto nenapovedane "direktive".

Ako želite več vedeti o tem programu, pišite za brezplačno knjižico, "How Americans Can Earn More, Buy More, Have More." Naslov: National Industrial Information Committee, 14 West 49th St., New York 20, N. Y.

Te poslanice so objavljene, da se pojasnijo koraki, katere je treba podvzeti, da je ameriškemu narodu zajamčeno gospodarstvo preobilico v povojnem svetu. Podpira jih NATIONAL INDUSTRIAL INFORMATION COMMITTEE od NATIONAL ASSOCIATION OF MANUFACTURERS, ki predstavlja tisoče različnih businessov, velikih in majhnih, ki zaposlujejo 75 odst. delavcev v izdelovalni industriji.

popočakal, je, čim je zagledal Tatarje, bežal proti trdnjavni, kar je le mogel. Zdaj od te, zdaj od one plati je udrihal po konju. Na prahu je bilo spoznati, kako je konj udarjal z repom.

Zilin je izprevidel, da stoji njegova stvar slabo — puška je proč, s sabljo samo se ne da nič napraviti. Drvil je na zaj — še je menil učeti. Ali šest mož pridirja od strani, odrežejo mu pot. Njegov konj je bil sicer dober, ali oni so imeli

še boljše konje. Zagrabili je za vajeti, hotel zopet obrniti, ali konj, enkrat v diru, je

šenil naprej — naravnost med

sorvažnike. Tatar z rdečo brado

na sivem konju se je bližal.

Režal se je in držal puško pri-

pravljeno.

Poznam vas, vragi, si je mi-

slil Zilin. Ako vjamejo koga

živega, ga vtaknejo v jamo in

ga bičajo. Živega me ne de-

be...

Dasi ne krepke rasti, je bil

Zilin pogumen mož. Prijel je

za sabljo, izpustil konja naro-

vnost nad rdečeradeca in si

mishil pri tem: ali ga pohodi

mój konj ali po ga posekam s

sabljijo.

Ni še bil prihajal Zilin do

Tatarja, ko so streli, oddani

do ne pal, so ga privezali s

pasom na onega hrbet — in

hajd v gore.

Za Tatarjem je sedel Zilin, se gnagal in omahoval. Pred seboj široki tatarski hrbel, ki

tasti vrat, in bleščeče se je oblikovala gladko-obrta glava Zilinove glave je bila hudo po-

bita, krije se ležala strjena nad očmi. In ni se mogel popraviti na konju in si obrisati krije.

Tako močno sta mu bili zdragnjeni roki, da ga je bolelo v ramah.

Dolgo so jahali od gore do gore, prebreli reko, došli na pot in jezdili naprej po domeni.

Kako rad bi si bil zapomnil Zilin pot — a njegove oči so bile zaledljene s krvjo in ni se mogel okreniti.

Začelo se je mračiti; prebreli so še eno reko; ko so prišli na široko skalo, se je zakadil dim, psi so zalajali — bili

in avalu (tatarska vas).

Tatarji so poskakali dol, ta-

garska dečad je letela vklip,

se gnetla okoli jetnika, kričala, vriskala in lučala vanj ka-

menje.

Ko so bili Tatarji s konja vse pobrali, je rdečeradec zo-

pet zanj. In zdaj so posadili Zilina k njemu v sedlo; da

bi ne pal, so ga privezali s

mu stale kosti iz lie, nosil je

samo srajce. Srajca je bila raz-

Pisana Mati

Spisal: J. F. MALOGRAJSKI

(48)

Danes je dobila hlebček pač Tonica, nje pa se pisana mati ni spomnila. Za njo so bili dobrí udarci! . . .

Bridko ji je bilo v prsih, ko je vse to pomisli, ko se je iznova zavedala velikega razločka med tem, kako je bilo nekaj in kaj je sedaj. Ily zato so ji danes še raje silile solze v oči nego sicer. Mlakarica je bila danes posebno nataknjena in za vsako stvarico se je znašala zdaj nad tem, zdaj nad onim. Celo lastno hčer je bila enkrat udarila preko hrbita, ker se ji ni bila dovolj urno umaknila izpod nog. Tem bolj so leteli na Anico udarci. Mlakarica ni rada delala in bila je nemara zaradi tega tako razjarjena, ker je morala danes nekoliko prej vstati kot pot.

Šele popoldne si je mogla Anica malo oddahniti. Stisnila se je v sobi za vrata ter še dalje razmišljevala o tistih časih, ko se je tako veselila lepih božičnih praznikov. Dokler je bila mačeha doma, si z dedkom niti govoriti ni upala. In tako sta sedela vsak zase, a oba sta se zatapljala v iste žalstne misli. Obema so uhajali pogledi tia v kot, kjer so bile prijene včasih jaslice, oba sta pogrešala pozlačenega olтарčka tam nad mizo, pogrešala pastirčkov in svete družine, pogrešala angela, ki je včasih visel tam v zraku, prav kakor bi bil priplaval ravnokar iz nebes ter oznanjal mir ljudem na zemlji, in pogrešala rdeče lučke pod jaslicami . . .

Mlakarica ni pustila napraviti jaslice, trdila je, da je to neumnost in da je v hiši drugega potrebnega dela. In tako je bilo pusto in prazno pri Mlakarjevih na sveti večer. Vse, vse drugače je bilo, nego po sodobnih hišah. Mlakarica je šla leč takoj, ko se je bilo zmrzlo. Smilila se je sama sebi radi truda, ki ga je imela črez dan, in ker so bile vse misli strinjene samo na to, kako bi stregla sebi, ni vpraševala po tem, kaj bi prijalo drugim ta večer. In tako ni bilo nikogar, ki bi bil pokropil in pokadil po hiši, v hlevu in po shrambah. Hlapenje dalje časa ni bilo pri hiši, novo deklo pa so bili dobili šele pred par dnevi od daleč nekod. Ker se hiši se ni bila privadila, je sedela sama zase zunaj v kuhinji in dremala.

Tiho sta ždela Anica in dedek vsak v svojem kotu. Bilo je tako tiho v hiši, da sta čula drug drugačno vzdihljajo. Ali tedaj so zapeli zvonovi. Veličastno so se razlegali v nebeško noč, kmalu tišje, kmalu glasnejše. Kakor bi bila prihramela vesela pesem zmagojučega krdela, tako jih je bilo čuti, kadar je potegnila ugodna usta, a potem so zamirati zopet njih glasovi, postajali bolj in bolj nerazločni in naposled se je samo še zdele, kakor bi izvabljala nevidna roka sladko učranno strunam pridruženo, otočno brmenje . . .

"Pojdi sem!" je poklical dedek Anico. "Mati je šla spati! Moliva midva, ker ne moli nihče drugi!"

Anica je stopila k dedku in se stisnila k njemu. In morda sta s tihim glasom, da se je komaj čulo, en rožni venec za drugim. Anici je drhtela duša v nepoznanih čustvih, ko je odgovarjala v molitvi dedku in so tako veličastno in tako skrivnostno segali do nje glasovi zvonov. Nikdar se ji ni zdelo zvonenje lepše kot ta večer. Budili so ji v sreču čudno hrepnenje, želela si je nekam daleč, daleč od tod . . . Zdene se ji je, kakor bi jo bili ti glasovi vabili in klicali, kakor bi jo hoteli privesti tia, kamor je neprehnomu silila njen duša, do kje dobre, do nene drage nepozabne manice . . .

"Dedek, ali smem k polnočnici?" je zaprosila, ko sta bila odmobilna.

"Nikar, miraz je!" ugovarja dedek.

"Oh, nič me ne bo zeblo. Sosedov Nejček pojde gotovo tudi. Zakaj pa ne bi jaz šla?"

"Sosedov Nejček ima s kom iti, ti pa . . ."

"Oh, dekla pojde gotovo! Čakajte, grem jo vprašati!"

Stekla je ven in se kmalu vrnila. "Gre, gre!" je vzkliknila veselo. "Ah, naj grem še jaz!"

"Pa pojdi, če greš tako rada. Samo gledi, da se dobro zaviješ!"

Umolnila sta zopet. Anica je bila srečna. Z nepremagljivo silo jo je vleklo danes v obližje njene manice. Že ob same misli, da bode tako blizu nje, ji je utriplalo srce. Nocoi, to sveto noč, jo je pogrešala še bolj, kot druge dni. Vsa vtopljenja v svoje premišljevanje je naslonila svojo glavo na dedkovo koleno ter zatisnila oči. Dedek pa se niti ganiti ni upal, misle, da je zadremala in da si tako odpočije . . .

Tako sta sedela sama in zapuščena. Po drugih hišah je bilo neco vse živo. V veselih pogovorih so pričakovali ljudje enajste ure, da bi se potem vzdignili ter napotili v cerkev. Veselo in praznično je bilo po drugih hišah, pri Mlakarju pa je bilo kakor izumrto. Nobenega glasu, skoro grobna tišina! Samo starec je včasih globoko vzdilnil, sklenil roke ter dvignil oči proti nebnu. Njegove ustnice se niso pregibale, a njegove misli so molile. "Kje sta moja dva sinova?" mu je zdaj pazardaj prešinilo možgane. In hudo, tako hudo mu je bilo! Saj lumbil je vendar oba, pa naj mu je tudi Anton tako slabo plačeval njegovo ljubezen! . . .

Zazvenelo je skozi zrak; veliki zvon je oznanjal enajsto uro; dedek se je zganil in Anica je dvignila glavo. Nekoliko je bila zaspana, a vendar je veselo skočila na noge. "Kaj počne dekla?" pomicli. "Ali je že odpravljena? . . . Pa meni da vsaj ni odšla brez mene?"

Zaskrbelo jo je in stekla je venkaj. Toda dekla je bila trdno zaspala in ni se dala vzdrmati. Klicala jo je, a ni cesar ni slišala. Majala jo je semtertja, kolikor so ji dopuščale njene slabotne roke, ali dekli je bilo menda, kakor bi jo zibal kdo. Začela je smrčati še glasnejše.

(Dalje prihodnjic)

IZ U R A D A S A N S A .

ZBIRANJE OBLEKE

V mnogih naselbinah se še pripravil je vsa njena oblačila vedno zbir oblike in druge v čevlje, mnogo skoraj popotrebšine za Jugoslavijo. V nomu novega, in odposlal v zadnjih štirinajstih dneh so New York. Pošiljka je tehtala 148 funtov.

Prva dva meseca v tem letu se vrši kampanja Ameriškega odbora za jugoslovanski relif. Pohirajo se prispevki v gospodarstvu in blagu. V Detroitu vodi to zavodno kampanjo Zdravniški odbor avtinskih delavcev (UAW-CIO) in odpril je nabiralne v vseh svojih unijskih dvoranah. Apele za pomoč Jugoslaviji je postal na vse sodelovalne rojake.

Iz Waukeganja je bila predkratkih odposlana tretja posiljatev v teži 1000 funtov in skupna teža nabranje oblike 498 funtov raznovrstnega blaga, ki so bili radodarni rojaki davalni.

S skupnim dohodkov \$293,830.23. Slovenski prispevki v tej sestavi znašajo \$74,069.69. Dohodki

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

Naš zavedni rojak v Shippenville, Pa., ni mnogo Slovenscev, toda tajnik Anton Škvarč naznanja, da se jim je vseeno posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsednica tega odbora, ki vodi jugoslovansko posrečilo nakolektati 498 funtov raznega oblačila.

V glavnem uradu ameriškega odbora v New Yorku je u-

poslenih 20 oseb, v skladisču

pa 19. Predsed